

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY

VOLNÉ TÉMA NA ZÁKLADĚ INSPIRACE BÁSNÍ VYBRANÉHO AUTORA FORMOU ILUSTRACE
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Eva Vránová

Specializace v pedagogice, obor Vizuelní kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Prof. ak. mal. František Hodonský

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 3. července 2020

vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Prof. ak. mal. Františkovi Hodonskému, za jeho vedení, ochotu, rady a pomoc při realizaci práce.

V plzni 3. 7. 2020

ANOTACE

Cílem této bakalářské práce je vytvoření série šesti ilustrací inspirované verši ze sbírky básní Stébla trávy. Vyobrazuje motivy krajiny technikou vícebarevného linorytu s důrazem na kontrast a kompozici. Výsledkem této práce je soubor šesti grafických listů a dvě verze brožury. Součástí teoretické práce je vymezení pojmu grafika a rozdělení grafických technik, stručný popis vývoje grafiky, inspirační zdroje, technologický postup, proces tvorby a popis jednotlivých děl.

KLÍČOVÁ SLOVA

Linoryt, grafika, grafické techniky, barva, kompozice, krajina, brožura, tisk z výšky, historie

ANNOTATION

The aim of this bachelor thesis is to create a series of six illustrations inspired by verses from the collection of poems *Leaves of Grass*. It depicts landscape motifs using the technique of multicolored linocut with an effect on contrast and composition. The result of this work is a set of six graphic sheets and two versions of the brochure. Part of the theoretical work is the definition of the concept of graphics and the division of graphic techniques, identification of document development, sources of inspiration, technological procedures, document processing and description of individual works.

KEYWORDS

Linocut, graphics, graphic techniques, color, composition, landscape, brochure, print from above, history

OBSAH

Úvod.....	3
1 Teoretická část	4
1. 1 Grafika	4
1. 1. 2 Tisk z výšky	4
1. 1. 3 Tisk z hloubky	4
1. 1. 4 Tisk z plochy.....	5
1. 1. 5 Serigrafie	5
1. 2 Vývoj grafiky	5
1. 3 Postup při tvorbě linnorytu	8
1. 3. 1 Motiv.....	8
1. 3. 2 linoleum.....	8
1. 3. 3 Rydla	9
1. 3. 4. Proces	9
1. 3. 5 Barva.....	9
1. 3. 6 tisk	10
1. 3. 7 Úklid.....	11
1. 4 Barevný linoryt	11
2 Praktická část	13
2. 1 Proces tvorby	13
2. 2 Stébla trávy	13
2. 3. Inspirace.....	13
2. 4 Návrhy.....	14
2. 5 Finální ilustrace	15
3 Popis ilustrací	17
3. 1 Krušné hory	17
3. 2 Brdy.....	17
3. 3 Krušné hory 2.....	18
3. 4 Brdy 2.....	19
3. 5 LÍNĚ	20
3. 6 Kornatice.....	21

3. 7 Tisk návrhů.....	22
3. 8 Brožura.....	22
4. Závěr.....	23
Resume.....	24
5. Seznam literatury.....	25
Internetové zdroje.....	25
6. Obrazová příloha.....	26

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce je vytvoření série 6 linorytů inspirované básněmi Walta Whitmana. Tato technika je má nejoblíbenější již od dětství, kdy jsem docházela na základní uměleckou školu a proto pro mne byla jasnou volbou při výběru tématu. Linoryty jsou inspirovány i mými oblíbenými místy v přírodě, a tak vznikl ucelený cyklus ilustrací s náměty krajiny. Při četbě sbírky básní Stébla trávy mě velmi zaujalo, jak Whitman barvitě popisuje přírodu a vyjadřuje pocity skrze verše. Podobně jsem postupovala i já, přes mé ilustrace vyjadřuji emoce, které cítím, když jsem na mém oblíbeném místě.

Inspirovala jsem se skutečnými místy, které jsem navštívila. V ilustracích se odráží mé pocity i díky barevnosti, se kterou pracuji. Linoryty jsou vždy vytištěny černou barvou na béžový podklad s důrazem na barevný akcent, který se mění dle kompozice. Výsledné ilustrace jsou poté svázané v brožuru i s úryvky básní, které jsem k nim přiřadila.

V teoretické části práce nejprve vymezují pojem grafika a typy grafiky. Poté popisují rozdělení grafických technik a následuje stručné shrnutí historického vývoje grafiky. Dále vysvětlují postup při tvorbě linorytu, včetně výběru vhodných pomůcek a možností tisku. V další kapitole se zaměřuji na proces mé tvorby, od inspirace až po navrhování a výsledné práce. Poslední kapitola obsahuje popis jednotlivých linorytů.

Má stylizace krajiny je velmi osobitá, pracuji s organickými tvary krajiny, které kombinuji s různými grafickými prvky a symboly. Vzniká tak kontrast, který dále umocňuje barevností linorytů. Do svých ilustrací vnáším kus sebe, nejen prostřednictvím výběru svých oblíbených míst a vyprávěním příběhů, které se k nim pojí, ale i svým rukopisem.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1. 1 GRAFIKA

Grafika je zjednodušeně reprodukování a rozmnožování kreseb a obrazů. Dělí se na dva typy, reprodukcí a uměleckou. O reprodukční grafiku se jedná v tom případě, kdy tiskař není tvůrcem grafiky a pouze dílo rozmnožuje. Pokud grafik ale sám dílo vytvoří a poté tiskne omezený počet tisků, nazýváme tuto grafiku grafikou uměleckou.¹

Umělecká grafika je dlouhý proces, který zahrnuje navrhování, předkreslení, zpracování matrice (rytím, leptáním nebo škrábáním), přípravu barvy a dalších pomůcek k tisku i samotný tisk. U každé grafické techniky používáme jiné pomůcky a případně i způsob tisku. Ten nejklasičtější je pomocí lisu. Štoček (matrice) se opakovaným tiskem ničí a tak je umělecká grafika význačná tím, že umělec vyprodukuje omezený počet výtisků. Každý výtisk je originál a signaturou, která je součástí každého díla, grafik toto potvrzuje. Počet výtisků se odvíjí od materiálu matrice. Například kovová deska u suché jehly vydrží více, než linoleum. Techniku linorytu v dalších kapitolách rozeberu více do podrobností.²

Grafické techniky lze rozdělit do 3 základních skupin, ale máme ještě několik dalších nezařaditelných technik. Dělíme je podle způsobu tisku.

1. 1. 2 TISK Z VÝŠKY

Nejstarší grafická technika při které tiskneme ta místa, která jsou vyvýšená. Z desky rydlem odrýváme vrstvu lina, kterou tisknout nechceme. Při tisku se tak barva, která se nanáší nejčastěji gumovým válečkem, nedostane k odrytým místům. Mezi techniky tisku z výšky patří dřevořez, dřevoryt, linoryt, kovoryt a ražené techniky.³

1. 1. 3 TISK Z HLOUBKY

Při tisku z hloubky aplikujeme opačný princip. Do desky jsou vyryty nebo vyleptány ta místa, která chceme mít vytištěná. Vzniknou prohlubně, do kterých vtíráme barvu a z neodrytých míst barvu odstraňujeme. Nejčastěji se používají kovové desky. Nejstarší

¹ KOTRBA, Emil. *Jak dělat linoryt, dřevořez, dřevoryt. 1. vydání. Praha 1958, s.5*

² BAUER, Alois. *Grafika. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999, 247 s. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 10*

³ MALÝ, Zbyněk. *Grafické techniky pro každého. Brno: CP Books, 2005. Tradiční řemesla (CP Books). ISBN 80-251-0296-3., s.7*

technikou tisku z hloubky je mědiryt. Základem je měděná deska, z které odrýváme rydlem vrstvu jako při linorytu. Nejčastěji se dnes můžeme setkat s technikou suché jehly, která funguje na podobném principu, ale místo rydla se používá jehla. Jiný postup aplikujeme při technice leptů. Kovová deska se pokrývá krytem (nejčastěji směsí asfaltu a vosku), který se odrývá a následně se tato místa leptají. Do vyleptané kresby se zatírá barva a potom se opět nanáší kryt.⁴

1. 1. 4 TISK Z PLOCHY

Nejmladší tisková technika, při které jsou tisknouce i netisknouce místa v jedné rovině. Na hladce vybroušenou plochu se pomocí mastné tuše aplikuje kresba. Mastnota nepřijímá barvu, která se nanáší pomocí válečku. Nejstarší technikou tisku z plochy je litografie, na kterou navázal ofset. Ofsetovým tiskem se dodnes tiskne většina velkonákladových zakázek.⁵

1. 1. 5 SERIGRAFIE

Jinak také sítotisk. Je průtisková grafická technika, při které se k rozmnožování kreseb používají šablony. Barva se protlačuje přes síťovinu, která je napnutá na rámu. Kresba se aplikuje přímo na síť buď mechanicky, nebo pomocí počítače. Síť se pokryje vrstvou citlivou na světlo a prosvítí se. Tak vznikne šablona, kterou pomocí tříče tiskneme.⁶

1. 2 VÝVOJ GRAFIKY

Tisk z výšky se objevil už ve starověku. Egypťané si pomocí tisku z výšky dekorovali látky, ze kterých šili šaty. Velký rozvoj nastal v 8. století v Číně, ze které se tato technika dostala do Japonska. Do Evropy technika dřevořezu dorazila z Číny při křižáckých výpravách. Tištěné hrací karty z Číny inspirovaly středověkého řezbáře v 15. století.⁷

⁴ MALÝ, Zbyněk. *Grafické techniky pro každého*. Brno: CP Books, 2005. Tradiční řemesla (CP Books). ISBN 80-251-0296-3., s.7

⁵ MALÝ, Zbyněk. *Grafické techniky pro každého*. Brno: CP Books, 2005. Tradiční řemesla (CP Books). ISBN 80-251-0296-3., s.7

⁶ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 11 - 25

⁷ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 28

Nejprve se zobrazovaly náboženská témata. Nejstarším dochovaným dřevořezem je lineární vyobrazení Svatého Kryštofa, který byl určen k následnému kolorování. Po tomto dřevořezu se tato technika rozšiřuje až do Německa, kde ji proslavil Albrecht Durer. Ten patří k nejvýznamnějším umělcům, kteří se věnovali grafickým technikám. Mimo dřevořez dělal také mědiryty, lepty i suchou jehlu. V té době se grafické techniky využívaly převážně k reprodukci maleb. Dalším významným tvůrcem, který se věnoval grafice byl Rembrandt Harmenszoon van Rijn. Díky němu došlo k rozmachu leptů. Jako jeden z prvních autorů se začal v grafice věnovat i jiným než náboženským motivům. Jeho díla jsou precizně odryté a vyšrafované. Kombinací grafických technik docílil velké hloubky prostoru.⁸

Významným českým grafikem, který tvořil v barokní době byl Václav Hollar. Působil v dílně v Německu i v Anglii, ale mezi jeho nejznámější díla patří i pohled na Prahu. Věnoval se leptům a mědirytům, které zpracovával podle svých kreseb. Jeho práce jsou velmi detailní.⁹

Dalším umělcem, který přispěl k rozvoji grafiky byl William Hogarth. Anglický rytec, který tvořil v 18. století se proslavil kritikou společnosti. Grafické techniky mezi sebou různě kombinoval a jeho práce by se daly přirovnat ke karikatuře.¹⁰

19. století bylo stoletím litografie. Vynalezl ji český umělec Alois Senefelder. Tuto techniku objevil úplnou náhodou, když si ve spěchu na kamennou desku napsal poznámky mastným inkoustem. Zjistil, že se inkoust zatáhl do vápence a odpuzuje vodu. Pomocí kyseliny vznikly první litografické tisky. Techniku zkoumal a zdokonalil a ta se rychle rozšířila do světa. Alois Senefelder působil jako inspektor v litografickém institutu v Mnichově. Objevem litografie odstartovalo užité umění. Veškeré plakáty, letáky i mapy se tehdy tiskly litografií. Litografie se později vyvinula v ofset, který se ve velkém nákladu používá dodnes.¹¹

V éře romantismu byla litografie velmi oblíbenou technikou. Díky dlouhé životnosti matrice, se využívala hlavně k ilustracím knih. Oblíbili si ji zejména umělci J. A. D. Ingres nebo E. Delacroix. Později si litografii oblíbil i realistický malíř Honoré Daumier, který tvořil satirické ilustrace pro noviny. Významnou osobností grafiky 19.

⁸ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 32

⁹ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 34

¹⁰ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 35

¹¹ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 36

století byl také Gustav Doré, který se vrátil k technice dřevorytu. Mezi jeho nejznámější díla patří ilustrace k Bibli, Božské komedii nebo Don Quijota. Následoval impresionismus, při kterém se malíři jako například Eduard Manet, Paul Signac, nebo Seurat věnovali leptům. K technice litografie se opět vrací významný francouzský grafik Henry de Toulouse-Lautrec. Jeho plakáty jsou považované za základ grafického designu, tak jako ho známe nyní. Výrazné barvy, stručné informace a zajímavý motiv. Tvořil plakáty pro Mouline Rouge, kabaret, kde měl dokonce i svůj vlastní stůl. Ikonou jeho plakátů byla známá tanečnice Jane Avril. Také dělal na zakázku letáky, jídelní lístky a další tiskoviny.¹²

Užitou grafiku tvořil také Alfons Mucha. Plakáty a reklamy ho proslavily v celém světě. Muchu řadíme k nejvýznamnějším českým grafikům. Věnoval se hlavně litografii, která se jeví pro užitou grafiku nejvhodnější technikou. 20. století je století linorytu. Při objevu linorytu se nejprve používala korková matrice, později po 2. světové válce se začalo využívat lino z umělé hmoty. Volná grafika se začala více rozvíjet, v dílech je znát autorův rukopis. Této technice rád věnoval i Pablo Picasso.¹³

Českou osobností linorytu byl zejména Vojtěch Pressig nebo Josef Čapek. Svými pracemi reagovali na situaci v Československu, Díky těmto tvůrcům se linoryt rozšířil až do USA. Americkým nejznámějším grafikem byl bezesporu Andy Warhol. Přes nejrůznější grafické techniky se dostal k serigrafii, kterou si oblíbil a právě jeho nejvýznamnější díla jsou tvořena touto technikou. Warholovu tvorbu si vybaví každý z nás, jeho pop- artová díla jsou oslavována dodnes. V období světových válek nastal obrovský rozmach všech grafických technik. Téměř každý známý umělec si nějakou zkusil nebo pravidelně tvořil volné grafiky.¹⁴

V závěru této kapitoly bych ráda vyzdvihla české grafiky, kteří ovlivnili světové umění a jejich tvorbu považuji za průlomovou. Velkou osobností grafiky byl zejména František Kupka, Z jeho tvorby jsou známá díla hlavně abstraktní. Kupka ale pracoval v celé škále umění, od reálného až po abstraktní. Vytvářel převážně černobílé grafiky a využíval nejrůznější grafické techniky.¹⁵

Dalším velmi významným grafikem byl Josef Čapek, který pracoval různými technikami. Jeho kubistická tvorba a protinacistické práce ho proslavily. Mezi významné grafické

¹² BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2., 36 - 43

¹³ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2., s. 43 - 46

¹⁴ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2., s. 47

¹⁵ Lamač, Miroslav. *František Kupka. 1. vydání*. Praha: Odeon, 1984, s. 5

tvůrce se řadí i Josef Váchal, který byl nejen malíř a grafik, ale i spisovatel. Své knihy si ilustroval a tiskl a vázal. Jeho tvorba je nevyhraněná. můžeme v ní spatřit prvky mnoha uměleckých směrů. Osobností české grafiky je mnoho, já zde vybrala ty z mého pohledu nejvýznamnější a nejzajímavější. V kapitole o inspiraci se k tomuto tématu vrátím a zmíním současné umělce.¹⁶

1. 3 POSTUP PŘI TVORBĚ LINORYTU

1. 3. 1 MOTIV

Prvním krokem při tvorbě linorytu je výběr motivu, který chceme vyrýt. Motiv musíme z kresby nebo skici převést do jednodušší verze tak, aby nám vznikla tisknoucí a netisknoucí místa. Pro začátečníky je vhodné nejprve zkusit linoryt jednobarevný. Návrh bude tedy takový negativ, protože vyrýváme světlé místa. Skicu je vhodné kreslit uhlem, nebo jiným výrazným prostředkem, který nám bude simulovat tiskovou barvu.

Když jsme s návrhem spokojeni, můžeme postupovat dvěma způsoby. Buďto si kresbu měkkou tužkou obtáhneme přes pauzovací papír a následně z druhé strany papíru pomocí tužky překopírujeme na lino (rovnou se nám zrcadlově obrátí.), nebo pokud nemáme pauzovací papír k dispozici, stačí nám lihový fix nebo tuš a vlastnoručně si motiv na lino překreslíme. U této metody musíme ale počítat s tím, že je třeba motiv zrcadlově převrátit.¹⁷

1. 3. 2 LINOLEUM

Dalším krokem je příprava pomůcek. Prostředky na linoryt běžně nemáme doma, takže je nutno je koupit nebo sehnat jinak. Základem je linoleum. Linoleum můžeme koupit v papírnictví. Tam prodávají speciální měkčené a je cenově celkem nákladné. Další možností bývalo koupit lino, kterým se pokrývají podlahy. To je v současnosti ale problém, protože novější linoleum mívá speciální kobercovou vrstvu a tak není vhodné na řezání linorytu. Staré linoleum lze nyní sehnat například přes známé, kteří renovují byt, nebo můžeme dát poptávku na internet či navštívit sběrný dvůr.¹⁸

¹⁶ BAUER, Alois. *Grafika*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2.,s. 50 - 51

¹⁷ EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické techniky*. 2.vydání. Praha:Mladá fronta 1964, s.13

¹⁸ EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické techniky*. 2.vydání. Praha:Mladá fronta 1964, s.14

1. 3.3 RYDLA

Pro začátek nám postačí sada rydel z papírnictví. Důležité je myslet na to, že potřebujeme více šířek nožů a takový tvar nože, aby snadno odřezával linoleum. Vhodné jsou půlkulaté nebo s "véčkem"- Tyto rydla lze následně použít i na další grafické techniky, jako například na dřevořez, lepty apod. Časem je lepší investovat do kvalitnějších rydel ze specializovaných obchodů. Také je třeba myslet na to, že nože rydel musí být ostré, aby s nimi šlo snadno rýt. Jakmile se ztupý musíme je nabrousit.

1. 3.4. PROCES

Linoryt ryjeme rydlem směrem od sebe tak, abychom se neřízli. V průběhu práce je možné udělat si zkušební výtisk, lino umýt a dorýt ta místa, která se nám nezdají. Když máme hotovo, připravíme si pomůcky na tisk.

Důležité je připravit si velký prostor. Měli bychom si přesně rozmyslet, kde bude deska s barvou a tiskařská plocha, abychom si tu plochu neušpinili od barvy. Dále je třeba připravit si špachtle, válečky, technický benzín, sikativ, hadry, pravítko, tužku, papír a samozřejmě barvy. Nejprve si rozměříme lino a papíry na tisk tak, aby nám vyšly stejnoměrné okraje na papíru po přiložení lina. Spodní okraj se nechává zpravidla o pár čísel větší. Také je dobré strádat si průběžně staré noviny, které používáme jako podklad pod barvy i papíry na které tiskneme. Hrozí totiž velké riziko zašpinění.

1. 3.5 BARVA

K tisku můžeme použít dva druhy barev. Olejové tiskařské barvy a vodou ředitelné. Vodou ředitelné jsou vhodné spíše jen pro začátečníky, nedosáhneme s nimi takové kvality a intenzity tisku jako s olejovými. Tomu napovídá i cena, která je u olejových barev vyšší. Avšak výhodou vodou ředitelných barev je právě to, že je lze snadno umýt a rychle schnou. Tisky jsou zpravidla za pár hodin suché. Olejové barvy jsou dražší, ale tisk je výraznější a jednolité. Do olejové barvy můžeme přidat kapku sikativu, po kterém linoryt uschne zhruba do 3 dnů. Aby nebyla barva příliš hustá, přidává se trochu technického benzínu. Barvu na tisk si připravujeme špachtlí na skleněnou nebo vyleštěnou dřevěnou desku. Pomocí špachtle nanese na desku barvu, kterou rozetřeme na tenkou vrstvu. Poté si připravíme váleček. Nejlépe nám na tisk poslouží silikonový váleček. Je dobré mít alespoň dvě velikosti, jeden širší, kterým lze naválet

barvu po celém lino a druhý méně široký, který použijeme na detaily. Válečkem barvu rozetřeme po desce. Pokud je barvy na válci moc, klouže a barva se nám při tisku může dostat i tam, kde ji nechceme. Po celém linorytu nánášíme barvu rovnoměrně po celé ploše. Pro kontrolu se můžeme na linoryt podívat proti světlu, tak uvidíme místa, kde ještě není přichycená barva. ¹⁹

1. 3.6 TISK

Samotný tisk lze provést několika způsoby. Tím nejtypičtějším je pomocí tiskařského lisu. Na tom si musíme nastavit správný tlak, tak aby nebyl moc velký a barvu z lina nevytlačoval. Linoryt pokládáme na novinový papír na spodní desku lisu a na něj pokládáme papír, na který chceme tisknout. Na tuto vrstvu opět pokládáme novinový papír, abychom nezašpinili filc, který se na to celé pokládá. Posledním krokem je už jen otočení pákou dokud lino neprojde na druhé straně. Potom už jen opatrně odstraníme filc a máme hotovo.

Druhým způsobem je tisk vlastnoruční. Při vlastnoručním tisku je důležité dbát na čistotu práce. Nejprve si připravíme místo, kde budeme přímo tisknout. Abychom se trefili do formátu a měli rovnoměrné okraje, je dobré naměřit si formát papíru a ten si nakreslit na čistý balící papír. Poté si do tohoto tvaru naměříme velikost lina. Nabarvený linoryt umístíme do formátu a na něj opatrně přiložíme papír. Papír by měl být hladký, tvrdší a savý, aby dobře přilehl, nekroutil se a přijal barvu. Samotný tisk provádíme několika způsoby. Jedna možnost je pomocí čistého válečku. Tlakem na váleček se barva z lina přetiskne.

Další možnost je pomocí hladkého kamene nebo očištěného a obroušeného kravského žebra. Těmito nástroji přejíždíme po papíru do té doby dokud se barva nepřetiskne do všech míst. Výhodou ručního tisku je že můžeme kdykoliv papír nadzvednout a zkontrolovat stav, popřípadě barvu opatrně naválet na místa, kde chybí.

Je vhodné si vždy udělat více výtisků. Pokud nám stále na pár místech barva chybí, štětcem můžeme místa opatrně barvou doretušovat. Retuš musíme ale provést do té doby, než barva zaschne. Mohlo by se stát, že barva, kterou příště namícháme bude mít jinou hustotu a tak bude mít jiný odstín. Poté necháme tisky několik dní na bezpečném místě schnout. Bez použití sikativu se doba schnutí může pohybovat až

¹⁹ EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické techniky*. 2.vydání. Praha:Mladá fronta 1964, s.17

okolo 14 dní. S přimíchaným sikativem jsou linoryty za 5 dní suché. Po úplném zaschnutí výtisky opatrně posbíráme, aby jsme papíry nepomačkali. Posledním krokem je signatura, tedy podpis a značka pro pořadí výtisku a celkový počet výtisků. Značka se zapisuje s lomítkem, tedy ve tvaru A/A. Při 10 výtiscích bychom tedy napsali například 1/10.²⁰

1. 3.7 ÚKLID

Při úklidu nejprve odložíme výtisky co nejdále od pracovního místa. Přebytečnou barvu odstraníme z desky špachtlí na noviny, která zabalíme a vyhodíme. Pokud máme barvy vodou ředitelné stačí dát všechny nástroje a desky s barvou pod tekoucí vodu a vymýt je. V případě olejových barev můžeme přebytky přesunout do zavařovacích sklenic či jiných uzavíratelných nádob, kde nám ještě přibližně měsíc vydrží. Na mytí nástrojů použijeme technický benzín. Při manipulaci s technickým benzínem je nutno dbát zvýšené opatrnosti. Dáváme si pozor na oči a pravidelně větráme místnost. Linoryty také můžeme umýt, ale dobře zaschnutá barva také ničemu moc nevádí, vytvoří jen tenkou vrstvu. Po vyčištění všech nástrojů si pořádně umyjeme a nekrémujeme ruce. Olejová barva na pokožce dlouho drží. Vhodným prostředkem, po kterém barva pouští je tekutý písek.²¹

1. 4 BAREVNÝ LINORYT

Barevný linoryt se dá provést několika způsoby. Prvním a tím nejjednodušším je dobarvení ploch na výtisku klasickými barvami. Lze použít klasické barvy jako jsou anilinky, které mají silnou pigmentaci, nebo akrylové barvy, které jsou hustší. Nedoporučuje se používat temperové barvy, protože rychle blednou a ve větší vrstvě se loupou. Druhým způsobem je rozdělit si před tiskem plochy na linu a přímo při válení barvy jich najednou použít více. Nevýhodou této metody je zdlouhavé nanášení barvy. Často se stane, že úsek přetáhneme a musíme hadrem barvu vytřít a celý postup opakovat. Třetí metoda je podobná té předchozí. Linoryt se po vyrytí rozřízne a plochy se samostatně válí. Před tiskem se jednoduše seskládají. Při tisku musíme dát pozor, aby se nám matrice nehýbla.

²⁰ EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické techniky. 2.vydání.* Praha:Mladá fronta 1964, s.20

²¹ EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické techniky.2.vydání.* Praha:Mladá fronta 1964, s.21

Poslední způsob je postupné odryvání jedné matrice. Dopředu si musíme dobře rozmyslet, kolik barev chceme použít a jaké. Nejprve odryjeme jednu vrstvu a vytiskneme ji. Necháme tisk pořádně zaschnout a mezitím si odryjeme další vrstvu. Linoryt naválíme jinou barvu a opatrně přiložíme na předchozí tisk. Takhle pokračujeme dále a přidáváme další a další vrstvy. Může se stát, že už je matrice natolik prorytá, že se začne trhat. Je to náročná práce nejen fyzicky, ale i časově. ²²

²² EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické technik. 2.vydání.* Praha:Mladá fronta 1964, s.22 - 23

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2. 1 PROCES TVORBY

Zadáním mé práce je volné téma na základě inspirace básní vybraného autora formou ilustrace. Má výsledná práce je soubor 6 linorytů na motivy básní Walta Whitmana. Toto téma jsem zvolila, protože mě ve 2. ročníku podobné zadání na předmětu grafika velmi bavilo. Vybrala jsem si sbírku básní *Stébla trávy*, protože jsem ji už v minulosti četla a velmi mě zaujala. V této sbírce je obsázeno mnoho témat jako například svoboda, láska, válka a krajina. Já jsem si zamilovala hlavně verše o krajině a už při čtení všech zadaných témat jsem věděla, že se chci v linorytu krajině věnovat. Ve své práci nezobrazuji konkrétně slova básníka, ale spíše pocit, který ve mě jeho slova vyvolávají, aplikuju ve svých námětech.

2. 2 STÉBLA TRÁVY

Verše, které ke svým linorytům přiřazuji, jsou ze sbírky básní *Stébla trávy*. O této básnické sbírce jsem se dozvěděla přes můj oblíbený seriál *Breaking bad*, kde je tato sbírka často zmiňována a spojována s bodem zlomu seriálu. Po zhlédnutí seriálu jsem si knihu vypůjčila a po čase i koupila. Sbíрка pojednává o tom, kdo vlastně jsme. Whitman pozoruje své okolí, vyzdvihuje přírodu a víru v člověka.²³ Používá volný verš a za tuto sbírku získal mnoho ocenění. V roce 1855 byla sbírka poprvé vydána, ale je velmi aktuální i dnes. Každý si v ní něco najde a nelze jednoznačně říci o čem vlastně Whitman píše.²⁴

2. 3. INSPIRACE

Inspirovala jsem se převážně českými autory grafiky. Mým oblíbeným autorem je například Jan Holoubek, který pracuje s konkrétními motivy. Jeho práce jsou hlavně černobílé, pracuje s celky i s detaily. Velmi často zobrazuje přírodní motivy a pracuje s kontrastem. V jeho dílech nejsou poznat stopy rydla, vše je odryté do čista. Také pracuje se světlem a prostorem, který buduje s precizností. Dříve tvořil hlavně linoryty,

²³ WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylinder, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6

²⁴ *Stébla Trávy* [online], poslední aktualizace 5. března 2020 22 23:00 [cit. 29. 6. 2020], Wikipedie. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Walt_Whitman

poté přešel na techniku dřevorytu. Moc se mi líbí jeho myšlenka, že technika a formát nejsou rozhodující, ale že je důležitá energie.²⁵

Dalším výtvarníkem, který mne inspiroval je Jánuš Kubíček. V jeho tvorbě mi imponuje především hra s kompozicí a barvou. Jeho monografie čítají přes stovky děl. Věnoval se celé škále námětů od krajiny a figury, až po abstraktní kompozice.²⁶

Také mne velmi zaujaly grafiky a malby Václava Maliny. Ve své tvorbě se věnuje převážně přírodním námětům. Jeho impresionistické práce jsou inspirativní nejen po obsahové stránce, ale i barevností.

Jednou z nejvýraznějších žen české grafiky byla Věra Kotasová, která se zabývala malbou, ale hlavně velkoformátovými linoryty. Její práce jsou monumentální a působí silným dojmem.

Ivo Křen mě zaujal svými vícebarevnými linoryty. Inspiroval se krajinou a ilustroval i sbírku básní. Získal mnoho ocenění za své práce. Jeho linoryty obsahují mnohdy i 35 barev.

Michal Cihlář je současným velmi oblíbeným grafikem, který se také věnuje linorytu. Proslavil se především svými linoryty pro zoologickou zahradu Praha, které vymyslel celý vizuální styl. Pracuje s obrovskými formáty, na které tvoří vícebarevné linoryty.

V neposlední řadě bych ráda zmínila malíře, grafika, básníka a svého vedoucího práce Františka Hodonského. Jeho tvorba a spolupráce s ním mi byla největší inspirací.

2.4 NÁVRHY

Na praktické části bakalářské práce jsem pracovala dlouhodobě. Všechny motivy, které jsem zobrazila jsou inspirované skutečnými místy, která jsem navštívila. První a nejdlejší fází bylo skicování a výběr motivu. Skicovala jsem průběžně od loňského léta na různých procházkách a výletech. Na pozorování krajiny mě nejvíce baví, že se pohled na ní každým dnem mění. Na některá místa jsem se vracela několikrát a dívala se na své staré skici. Nakonec jsem se rozhodla pro ztvárnění podzimní a zimní krajiny, protože mám toto období v krajině nejraději. Líbí se mi, jak se stromy zbavují listů a pohled na holé větve ve mě vzbuzuje klid. První skici byly dělané formou malých kresbiček do

²⁵ HOLOUBEK, Jan. *Jan Holoubek*. Klatovy: Galerie Klatovy-Klenová, c2005. Grafika (Galerie Klatovy-Klenová). ISBN 80-85628-90-2. s.6

²⁶ KUBÍČEK, Jánuš, Adam KUBÍČEK. *Jánuš Kubíček*. 1. vydání. Brno: Atlantis, 1998, ISBN 80-7108-158-2

malého notýsku, které jsem doma následně zvětšila, doplnila a nakreslila uhlem na větší formát. Dalším krokem bylo ozvláštnění krajiny různými grafickými prvky. Spojením organické krajiny a jednoduchých ostrých prvků jsem se snažila docílit dojmu pouta přírody a společnosti. Málokdy se můžeme setkat s tím, že uvidíme přírodu člověkem zcela nedotčenou. Tímto svým vyjádřením nereaguji na to, že by snad člověk přírodu nějak ničil, ale na to, že je člověk s přírodou stále ve spojení. Konkrétní grafické prvky použité v mé práci vznikly spíše nahodile, mnohdy jsem je využila k doplnění kompozice.

Při konzultacích jsme vybrali pár skic, které jsem následně přetvořila do malých linorytů, abychom viděli jak to funguje jako grafika. To mi velmi pomohlo s určením výběru finálních ilustrací. Pohledy do přírody nakreslené uhlem jsem sestylizovala do jednodušších tvarů, ale tak aby byly stále poznatelné. Tyto návrhy a první zkušební tisky finálních linorytů jsem tiskla doma vodou ředitelnými barvami. Pro toto využití mi stačily, vyhovovalo mi, že jdou snadno umýt a rychle schnou. Formát těchto návrhů je různý, nejbližší je formátu přibližně A5.

2. 5 FINÁLNÍ ILUSTRACE

Konečné práce jsou provedeny na linoleum formátu A2 a vytisknuté jsou na formát A1 s ořezem. Jako podklad jsem vybrala zatónovaný karton s vyšší gramáží. Barvu podkladu jsem zvolila pro všechny tisky stejnou, aby linoryty více působily jako série. Použila jsem savý a hladký karton, který dobře přijímá barvu. Světle hnědá barva kartonu nechává vyniknout kontrast, kterého jsem se snažila docílit vybranými barvami.

Finální tisky jsou provedeny tiskařskými barvami na olejové bázi. Linoryty jsou vytisklé černou barvou a jsou doplněny barevnými akcenty. Doplnující barvu jsem vždy použila na dvou linorytech, které spolu souvisely. Některé jsou propojeny podobným grafickým prvkem, jiné jsou pojeny zase místem, kterým jsem se inspirovala. Aplikovala jsem modrou, fialovou a červenou. Tisk jsem zhotovila ve školním ateliéru kostí a kamenem. Každý motiv jsem vytiskla nejméně dvakrát. Kvůli velikosti formátu se občas nějaké místo nedotisklo v plné intenzitě, tak jsem musela pár míst doretušovat štětcem. Poté jsem nechala tisky 4 dny schnout a vybrala favority, které odevzdávám.

Nakonec jsem linoryty nafotila a v programu adobe illustrator vytvořila brožuru, kde je vždy náhled na ilustraci a k tomu úryvek verše, který jsem ke krajině zvolila. Obálka brožury je detail jednoho z linorytů. K obálce se mi nejvíce hodil font neris,

protože je bezserifový a výborně kontrastuje s dynamickými tahy rydla. Jednotlivé strany jsem si nechala vytisknout v tiskárně a svázala japonskou vazbou. Druhou brožuru mi svázali kroužkovou vazbou přímo v tiskárně. Tato vazba je velmi odolná vůči opotřebování papíru při otáčení stran. Díky začlenění děl do brožury série lépe vyzní. Brožuru jsem vytvořila i z důvodu, že se také věnuji počítačové grafice a byla by škoda mé zkušenosti v ní nezúročit v mé závěrečné práci. Všechny linoryty jsou navzájem propojené a doplňují se, ačkoliv ilustrace pocházejí z různých prostředí a krajů.

Pro názvy obrazů jsem zvolila jednoduché označení místem, kterým jsem se inspirovala. Ke každému z míst jsem si vytvořila vztah a i když některé obrazy působí jako obyčejný pohled do lesa, dokážu se na to samé místo s přesností vrátit a podívat se ze stejného úhlu.

3 POPIS ILUSTRACÍ

3. 1 KRUŠNÉ HORY

prvním obrazem mé série krajin začínám obrazem s vodopádem. Miluščin vodopád jsem navštívila minulé léto při kempování v Krušných horách. Cesta k němu byla složitá, nachází se totiž blízko silnice a není nijak značený. Musím přiznat, že jsem toto místo na výlet vybrala z důvodu, že přšelo a bylo blízko od našeho stanoviště. Překvapením bylo, že vodopád byl spíše potůček z kopce uprostřed lesa, kterým vedla nevyužívaná silnice. Když jsme přišli až k vodopádu, z ničeho nic pršet přestalo. To bylo znamení, že máme na místě zůstat a lépe si ho prohlédnout.

Při výstavbě kompozice obrazu jsem zvolila vodopád jako těžiště. Okolní hluboké krušnohorské lesy jsem jen naznačila v pozadí. V popředí obrazu dominují kameny, ze kterých jsem vyryla odlesky a tím docílila objemu kamenů. Kameny pokračují z popředí až do horní části obrazu, kde začíná vodopád. V levé horní třetině jsem naznačila travnatý horizont linkami. Linky jinak realističtěji pojatou ilustraci odlehčují. Barevným akcentem je zde vodopád, který je vytištěn světle modrou barvou. Pro tuto ilustraci jsem vybrala verš: “Z řek zadržovaných bolestí,/ Z řek, jíž jsem i já a bez níž bych nebyl nic,/ Z toho, co jsem rozhodnut proslavit, i když stojím sám mezi lidmi [...]”²⁷, protože u řeky nebo u vody obecně cítím zvláštní energii, a pokud nějakou bolest cítím, voda ji vždy odnese.

3. 2 BRDY

Brdské lesy jsou mou láskou a protože jsem z Plzně, není složité se do západní části Brd snadno a rychle dostat a nasávat jedinečnost této krajiny. Brdy jsou známé svou divokou přírodou, dříve bývaly vojenským územím. Tyto lesy byly veřejnosti otevřeny teprve nedávno, v roce 2016.²⁸

Inspirací pro mou ilustraci je Tisý potok, který se nachází nedaleko Mirošova. Toto místo jsem poprvé navštívila na podzim, kdy jsme v potoce jsme hledali železité křemeny. Tyto minerály se nalézají pouze na pár lokalitách v Čechách a tak jsou pro sběratele vzácnost. Pár jsme jich po dlouhém hledání našli a usedli s nimi na kraj

²⁷ WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylinder, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6. s.112

²⁸ *Brdy* [online], poslední aktualizace 6. června 2020 05:28 [cit. 29. 6. 2020], Wikipedie. Dostupné z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Brdy>

potoka. Potom jsem si místo nálezu naskicovala. Na místo jsem se několikrát vrátila, protože je blízko rodinné chaty. Pro svou závěrečnou práci jsem si vybrala pohled na začátku zimy, kdy byla brdská krajina pokrytá jinovatkou.

Středem obrazu je právě Tisý potok, který lemuje na levé straně travnatý břeh zakončený mladými doubkami. Ve druhém plánu obrazu jsou kopce, z poza kterých vystupují stromy. V horní části ilustrace se nachází pásma stromů, které tvoří horizont. Na pravé straně potoka jsem linkami naznačila vrcholek, na který jsme usedli při hledání železitých křemenů. Tento linoryt je jako jediný složený ze dvou kusů lina. Nejprve jsem totiž levou stranu okolí potoka vyryla tak do čista, že obraz působil placatě. Před finálním tiskem jsem si tedy přesný tvar naměřila, vyřízla a odryla znovu.

Taha jsem tentokrát vedla v menší hustotě. Tisk jsem poté provedla tak, že jsem nejprve vytiskla celou první verzi linorytu a poté jsem část ilustrace přetiskla novým kusem lina. Díky tomuto vrstvení ilustrace dosáhla větší hloubky. Doplňkovou barvu k černé jsem zvolila modrou, jako u ilustrace Krušné hory. Tyto dva linoryty pojí i stejný prvek linií, které odlehčují krajinu od popisnosti.

Vybrala jsem verš: "Já přirozený, Příroda,/Milující den, stoupající slunce, přítel, s kterým jsem šťasten./Paže mého přítele volně visící přes mé rameno,/ Straň bílá květy horského jeřábu,/ Táž za pozdního podzimu, odstíny červeně, žluti, hnědi, purpuru a světlé i temné zeleně,/ Hustý povlak trávy, zvěř a ptáci, osamělý neupravený břeh, planá jablka, oblázky [...]" ,protože v něm spatřuji krajinu, kterou jsem ilustrovala a vystihuje emoce, které jsem na místě cítila.²⁹

3. 3 KRUŠNÉ HORY 2

Tato ilustrace je inspirovaná místem v Krušných horách na kterém jsme kempovali. Jak už jsem psala u první ilustrace, počasí nám nepřálo. Kempovali jsme na paloučku na okraji města Horní Blatná. Pozemek neměl žádné velké zázemí, pouze ohniště a rovnou plochu trávy určenou pro stany. Největším bonusem byl ale velký buk na okraji pozemku, pod kterým jsme při nepřízni počasí sedávali. Jednou přšelo celý den a protože nebylo co dělat, kreslila jsem vše kolem sebe. Ilustrace zachycuje pohled zdola na strom, pod kterým jsme byli v bezpečí. Proto jsem ve finálním návrhu zachovala pouze strom jako jediný motiv.

²⁹ WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylindr, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6. s. 129

U této ilustrace jsem pracovala s kontrastem. Linorytu dominuje strom, který vede diagonálně přes celý formát. Jednotlivá černá plocha kontrastuje s okolními větvemi a tenkými liniemi, které dokreslují prostor. Tyto prvky vznikly zcela intuitivně. Při skicování jsem úplnou náhodou v prostoru mezi větvemi nakreslila spirálu a tu potom při finálním rozkresu na lino přetvořila na postupně zvětšující se linie. Zvolila jsem sytě červenou barvu na akcenty, protože jsem chtěla podpořit kontrast mezi bílou a černou. Červené prvky jsou na 3 místech, které tvoří trojúhelník. Díky využití trojúhelníkovému umístění působí obraz barevně i kompozičně vyrovnaný. Tisknout velkou jednotlou barevnou plochu je těžké, proto se barva na pár místech nechytla a musela jsem retušovat štětcem.

Pro tuto ilustraci jsem vybrala verš: “Virginský dub viděl jsem růst v Louisianě,/ Stál docela sám a mech mu visel s větví/ Stranou druhů tam rostl a vyháněl radostné, temně zelené listy,/ Vzhled měl drsný, nezlomný, toužebný, přinutil mě myslet na sebe sama. [...]”³⁰, popis dubu mi připomíná právě ten náš strom, který také stál sám a byl nezlomný, byli jsme pod ním v bezpečí.

3.4 BRDY 2

Ilustrace je inspirována podkarpatskými rybníky v Brdech. K rybníkům vede turistická trasa, dlouhá asi 7 kilometrů od nejbližšího místa, kam se dá dojet autem. K rybníkům jsme se dlouho chystali, jsou považovány za brdský klenot. Po zdolání této trasy jsme došli k pomníku a dvěma menších rybníkům, které jsme v tu chvíli považovali za Padrt'ské. Rybníky byly hezké, ale říkala jsem si, co na tom lidé považují za klenot, že to není nic tak extra. Nicméně jsme u rybníku posvačili a po chvíli vyrazili zpět. Doma jsem se podívala se na mapy, kde jsme vlastně byli a kolik jsme ušli kilometrů. Překvapení bylo, že jsme k Padrt'ským rybníkům vlastně nedošli! Od cíle nás dělilo pár metrů a my se zastavili u dvou nádrží a dál už nešli. Po čase jsme výlet absolvovali znova a tentokrát dorazili do cíle správně. Tam vznikla i první skica. Při vybírání ilustrací, které bych chtěla zapojit do své závěrečné práce, byly podkarpatské rybníky jasnou volbou, už jen kvůli příběhu.

Dominantou této ilustrace je rybník, na kterém jsou odryté lesky na vodní hladině. Za rybníkem je naznačený horizont hustým rákosem. Horní část obrazu

³⁰ WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylinder, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6., s. 169

pokrývají větve stromu, mezi které jsem použila prvek z předešlé ilustrace. Tím tyto dva obrazy propojuji. Pro barevné ozvláštňení jsem opět použila červenou barvu, která podtrhuje kontrast, který vzniká mezi větvemi a nebem.

Zvolila jsem verš: “Na nevychozených stezkách,/ V porostu na okrajích rybníků,/ Když jsem unikl životu, který se staví na odiv,/ Od všech zveřejněných vzorů, radovánek, zisků a přizpůsobování, [...] “³¹, protože pokaždé, když jsem navštívila podkarpatské rybníky, jsem nikoho nepotkala a byl to pro mne únik z reality.

3.5 LÍNĚ

Obec Líně se nachází nedaleko Plzně. V okolí obce jsou lesy a pole. Na jedno takové pole jsme vyrazili hledat zkamenělé dřevo. Byla to má první vyjíždka za hledáním minerálů. Na speciální mapě výskytu zkamenělého dřeva jsme zjistili, že můžeme vyrazit ihned, protože místo nálezů je blízko. Byl teplý letní den, nebe bez mráčku a my chodili mezi stvoly kukuřice a dívali se na zem, zda uvidíme nějaké to dřevo. Lokalita je na dřevo velmi bohatá, pokaždé se tam dá najít spousta zajímavých kousků. Po pár hodinách na přímém slunci hledání jsme z kraje pole zašli do lesa, odpočinout si do stínu. Překvapilo mě, jak krásný les je na okraji této obce. Přímo na okraji lesa jsme objevili lesní cestu, podél které rostou buky. Na toto místo se vracím ráda, protože jsme ho objevili na počátku zrodu naší lásky ke kamenům a ochránilo nás před sluncem.

Kompozice tohoto linorytu je jednoduchá, Stromy jdou postupně z kraje do středu obrazu v jednobodové perspektivě. Pro podpoření perspektivy jsem na zemi vyryla pruhy, které připomínají stíny. Nebylo to cílem, ale po vyrytí dvou pruhů mě napadlo, že to stíny může připomínat a pokračovala jsem. Poslední barva, kterou kombinuji s černou, je fialová, jež vznikla smícháním dvou předchozích barev. Fialovou barvou jsem zde dala důraz na stíny stromů.

Pro tuto ilustraci jsem vybrala verš, : “ Pěšky a s lehkým srdcem dávám se na cestu,/ Zdráv, svobodný, před sebou svět,/ Před sebou dlouhou snědou cestu, vedoucí

³¹ WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cyindr, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6. s. 147

kam se mi zachce. [...] ³²: protože vytihuje svobodu mysli, kterou mám při hledání minerálů. Člověk při chůzi opustí starosti a nechá své myšlenky plynout.

3.6 KORNATICE

Poslední ilustrací je pohled na les v Kornaticích. Vesnice se nachází v plzeňském kraji, nedaleko Brd. Máme zde rodinnou chatu na kraji vesnice, hned vedle lesa. Lesy jsou zde nádherné a v létě jsou plné hub. Tenhle pohled se mi naskytl právě když zapadalo slunce, a já jsem se zrovna procházela lesem a dívala se na zem po houbách. Ta atmosféra mě natolik učarovala, že se na toto místo při západu slunce pravidelně vracím. Ještě hezčí pohled místo naskytá, když je babí léto a slunce osvítí barevné listy stromů.

V popředí obrazu je mechový koberec, na který stromy vrhají stíny díky zapadajícímu slunci. Za stromy jsem liniemi naznačila horizont, ze kterého vystupují další stromy. Za stromy vidíme pruh louky, která je zalitá sluncem. V předposledním plánu je hustý les, který odděluje louku a nebe. Dávala jsem opět důraz na kontrast mezi popředím a pozadím. Kontrast jsem podpořila předělem fialovou barvou. Fialová barva pro mne zde symbolizuje tajemnost, kterou pociťuji, když na tomto místě jsem.

Vybrala jsem verš, "Zde nejkřehčí moje stébla, a přece nejspolehlivěji trvající,/ Zde ukrývám a utajuji svoje myšlenky, já sám je neodhaluji pohledům,/ A přece mě odhalují víc než všechny moje ostatní básně." ³³: protože je tohle místo má srdcová záležitost a ráda tam přemýšlím nad tvorbou. Na tomto místě už mě napadlo několik nápadů a tak potom mohu vybíjet své emoce pomocí umění, tak jako Whitman své pocity přetvořil v básně.

³² WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylinder, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6. s.169

³³ WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor)*. Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylinder, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6. s.169

3. 7 TISK NÁVRHŮ

Při finálním tisku linorytů mi zbyl ještě jeden karton, a tak jsem se rozhodla vyzkoušet znovu vytisknout i návrhy, ale tentokrát všechny spolu na jeden papír. Využila jsem zbytky barev, které by se jinak vyhodily. Tisk byl složitý, protože jsem musela dávat pozor, aby se ani jeden z šesti linorytů nehnul. Na některých místech se barva nenatiskla v plné intenzitě, ale rozhodla jsem se to takhle ponechat a neretušovat je. Tím jsem podpořila charakter návrhu.

3. 8 BROŽURA

Finální tisky jsem nafotila a v programu adobe illustrator vytvořila 2 typy brožur. Brožura je neperiodická tiskovina, vycházející obvykle v jednom nákladu. Pro 1. typ brožury jsem zvolila čtvercový formát. Sešila jsem ji japonskou vazbou, která se dle mého názoru velmi hodí k technice linorytu. Druhý typ brožury už jsem udělala klasicky na formát A4 a zvolila jsem jednoduchou kroužkovou vazbu. Obálka je detailem linorytu BRDY, konkrétně části, která je tištěná nadvakrát. Dále jsem ke grafické úpravě použila i symboly z dalších linorytů. Brožura působí celistvě a uspořádaně.

4. ZÁVĚR

Závěrem bych chtěla shrnout celou svou práci a zhodnotit dosažení cílů, proces tvorby a popsat získání nových znalostí a dovedností.

Prvním cílem bylo vytvoření série šesti ilustrací inspirované básněmi Walta Whitmana. Tento cíl jsem splnila, jak nejlépe jsem mohla a s ilustracemi jsem velmi spokojená. Dalším cílem bylo vytvoření brožury s veršemi přiřazenými k jednotlivým linorytům. Brožura podtrhuje vyznění linorytů jako série a tím jsem splnila tento cíl dle mých představ. Posledním cílem bylo napsat průvodní zprávu. Jednotlivé body textové části jsem zvolila vhodně, tak abych stručně popsala historický kontext, techniku a má díla.

Má očekávání byla naplněna. Vytvořila jsem ucelenou práci, proces tvorby jsem si užila a došla k novým poznatkům. Do práce jsem vložila spoustu času, úsilí a kus sama sebe. Dokázala jsem pracovat dlouhodobě na větším projektu a dotáhnout jej do zdárného konce.

Tato práce mi přinesla mnoho nových poznatků a zkušeností. V teoretické části jsem si osvěžila své znalosti o vývoji grafiky, ale dozvěděla jsem se i něco navíc. Sepsání postupu při tvorbě linorytu mě bavilo a doplnila jsem ho několika tipy vycházejících z mých zkušeností. Tento postup mi může pomoci i v budoucnu, až budu učit. Může mi posloužit jako osnova, abych nezapomněla studentům říci všechny pomůcky a kroky při tvorbě linorytu.

V průběhu práce se má tvorba formovala a s každým novým poznatkem se má stávala lepší. Linoryt bych si určitě zvolila znovu, ani po tom velkém množství vynaloženého času mě neomrzela a stále je mou oblíbenou grafickou technikou. Opět mě překvapilo, jak velký rozdíl je mezi olejovými a vodou ředitelnými barvami. Finální linoryty vyzněly úplně jinak, než první tisky, které jsem provedla doma. Příště už si vodou ředitelné barvy nekoupím a raději zainvestuji do kvalitních olejových barev.

Tvorba bakalářské práce mě naplňovala a dále rozvíjela můj autorský styl. V zobrazování a stylizaci krajiny budu určitě pokračovat.

RESUME

Thesis consists of theoretical and practical part. The theoretical part focuses on the history of graphics, description of graphic techniques and the technological process of creating a linocut. The aim of this thesis was to create a cycle of 6 illustrations. I chose the linocut technique. The final linocuts are carved on A2 linoleum. They are printed in two colors. The motifs are my favorite places in nature, but they are also inspired by verses by Walt Whitman from a collection of poems *Leaves of Grass*.

Part of the practical part is a brochure, which I made in two versions. I sewed one version with a Japanese binding and the other version has a ring binding. My expectations have been met. I created a comprehensive work and came to new knowledge. I put a lot of time, effort and a piece of myself into my work. During the work, my work was formed and with each new knowledge it became better. I would definitely choose the linocut again, even after that much amount of time I didn't get tired of it and it's still my favorite graphic technique. This project has brought me a lot of interesting findings I will be able to use in future.

5. SEZNAM LITERATURY

KOTRBA, Emil. *Jak dělat linoryt, dřevořez, dřevoryt. 1. vydání. Praha 1958*

BAUER, Alois. *Grafika. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. Knížka pro každého. ISBN 80-85839-34-2*

MALÝ, Zbyněk. *Grafické techniky pro každého. Brno: CP Books, 2005. Tradiční řemesla (CP Books). ISBN 80-251-0296-3., s.7*

EMLER, František. *Jak dělat linoryt a jiné grafické techniky. 2.vydání. Praha:Mladá fronta 1964*

WHITMAN, Walt. *Stébla trávy: (výbor). Přeložil Jiří KOLÁŘ, přeložil Zdeněk URBÁNEK. Hradec Králové: Cylindr, 1998. Američtí básníci. ISBN 80-901888-2-6*

HOLOUBEK, Jan. *Jan Holoubek. Klatovy: Galerie Klatovy-Klenová, c2005. Grafika (Galerie Klatovy-Klenová). ISBN 80-85628-90-2. s.6*

KUBÍČEK, Jánuš, Adam KUBÍČEK. *Jánuš Kubíček. 1. vydání. Brno: Atlantis, 1998 ISBN 80-7108-158-2*

INTERNETOVÉ ZDROJE

Stébla Trávy [online], poslední aktualizace 5. března 2020 22 23:00 [cit. 29. 6. 2020], Wikipedie. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Walt_Whitman

Brdy [online], poslední aktualizace 6. června 2020 05:28 [cit. 29. 6. 2020], Wikipedie. Dostupné z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Brdy>

6. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

- 1. Krušné hory**
- 2. Brdy**
- 3. Krušné hory 2**
- 4. Brdy 2**
- 5. Líně**
- 6. Kornatice**
- 7. Návrhy**
- 8. Brožura**

1. Krušné hory

2. Brdy

3. Krušné hory 2

4. Brdy 2

5. Líně

6. Kornatice

7. Návrhy

8. Brožura

